

Gabriela Skoupá: Distribuce terestrických bezobratlých v jeskyni Býčí skála, Moravský kras.  
Bakalářská práce. KEŽP PF Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 33 s. a příloha

### Oponentský posudok

Posudzovaná práca prináša predbežné výsledky štúdie zameranej na ekológiu suchozemských bezstavovcov v rozsiahlom podzemnom systéme Býčej skaly v Moravskom krase. Sleduje problém priestorovej distribúcie, sezonality pohybovej aktivity bezstavovcov a metodický aspekt – účinnosť zemných pascí s rôznorodou fixážou.

Práca je vhodne metodicky nastavená, použitie obdobnej a overenej metódy zberu s mnohými opakovaniami a pravidelnými kontrolami v priebehu roka. Autorka zozbierala rozsiahly materiál, ktorý po spracovaní na druhovú úroveň určite prinesie zaujímavé faunistické a zoogeografické poznatky a aj hľadanie časovo-priestorových dimenzií sa výrazne spresní.

Ako autorka správne podotýka, cenologických štúdií z jaskynného prostredia bolo dosiaľ publikovaných pomerne málo, má zmysel sa im venovať. Väčšina prác zo zahraničia a koniec koncov i z Moravského krasu si všíma faunistické, taxonomické či morfológické aspekty vybraných skupín fauny alebo hodnotí štruktúru spoločenstiev bezstavovcov bez zohľadnenia časových zmien. Mimochodom, na Slovensku podobným spôsobom sledovali faunu Jasovskej jaskyne v rámci magisterských záverečných prác M. Lukáš a K. Rajecová (pozri ich záverečné práce, resp. publikovaný výstup: Lukáš, M., Rajecová, K., Kováč, Ľ., Luptáčík, P., Mock, A., 2004: Predbežné výsledky prieskumu spoločenstiev terestrických článkonožcov (Arthropoda) Jasovskej jaskyne. In: Bella, P. (ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň. 4. vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, Tále, 5.-8. októbra 2003. Zborník referátov, Liptovský Mikuláš: 169-173).

Práca má prehľadnú a vhodnú štruktúru, obsahuje len málo formálnych či obsahových chýb alebo preklepov, niektoré tu uvádzam: na s. 3 je citovaná práca Mlejnek (2008), má byť ale Mlejnek-Tajovský (2008), na s. 25 Mesibo má byť správne Mesibov. Obr. 1 (mapa jaskyne) je málo prehľadný, značky alebo čísla stanovišť sú príliš drobné. Tabuľka 2 predstavuje pracovný protokol, je otáznе, či to patrí do zverejnenej verzie práce. Na s. 20 je v úvodnom odseku výsledkov nelogický číselný údaj pri mnohonôžkach, celkové číslo nemôže byť menšie ako počet jedincov z menšieho počtu odberov, ktoré boli použité k matematickým analýzám. Grafy na obr. 2 prezentujú zaujímavé skutočnosti, pomerne náročne sa ale v nich dešifruje priestorový aspekt. V úvodných častiach práce sú myšlienky, ktoré postrádajú citovaný zdroj, napr. kapitolka Klima. Sú to skúsenosti autorky alebo publikované poznatky?

Práca sa mi celkovo páči a chápem, že v prípade bakalárskej práce sa jedná o prvé oboznamovanie sa študenta s problematikou, zvlášť chcem poukázať na veľký súbor predbežných výsledkov, s ktorými autorka pracuje a ktorý získala vlastnou terénnou prácou. V tejto etape už teda o problematike „niečo vie“. Oceňujem aj použitie matematického aparátu, aj napriek tomu, že materiál je rozlišovaný len na úrovni vyšších taxónov, nevieme teda nič bližšie o jeho povahe, či sa jedná v danej skupine o jeden či viac druhov či ekomorfológických skupín, či sú to druhy adaptované na podzemie

K práci mám niekoľko pripomienok:

- v teoretickej časti nie je vždy dostatočne jasné, čo sú citované údaje a čo vlastné názory/skúsenosti;

- v literárnom prehľade aj diskusii cítiť istú netrpezlivosť autorky rýchlo sa s načrtnutým problémom vysporiadať a uzavrieť ho generalizovaným záverom; napr. otázka vplyvu klimatických faktorov na osídľovanie podzemia faunou nie je taká jednoduchá, nie je pravda, že v jaskyniach nie sú glaciálne a staršie relikty; nebol by som si istý tvrdením, že jaskyne sú atraktívne predovšetkým potravnými zdrojmi – to platí skôr pre eutrofizované jaskyne (napr. letoviská netopierov), tu je ale zvyčajne adaptovaná fauna vzácna a navyše bohaté potravné zdroje v jaskyniach sú z dlhodobého hľadiska skôr epizodické; skôr sa prikláňam k názoru autorov, ktorí sa vedome bránia zjednodušeným modelom;
- odporúčam tiež perspektívne preštudovať si všetky dôležité práce týkajúce sa fauny jaskýň Moravského krasu, v ktorých sa už parciálne riešili problémy zoogeografického charakteru a aspoň epizodicky i ekológie a pod. (napr. práce J. Noseka, J. Ruseka a pod., pozri text a bibliografiu práce Bosák – Vasátko, 2001: Czech Republic, s. 1405-1426. In: Juberthie, C., Decu, V. (eds.): Encyclopaedia biospeologica, tome III. SIB, Moulis-Bucarest) – to v práci chýba a nemyslím tým len aspekt úcty k predchádzajúcim generáciám bádateľov ale aj komplexnejšie poznanie doterajších.

Myslím si, že autorka sa pustila do perspektívnej témy, zvládla všetky podstatné časti bakalárskej práce a vo výsledkovej časti vrchovate. Prácu teda rád odporúčam k obhajobe.

V Košiciach, 16.5.2013

RNDr. Andrej Mock, PhD.  
Prírodovedecká fakulta  
Univerzita P.J. Šafárika